

DOF - Dansk Ornitologisk Forening

Grib Chancen

Der er set seks arter af gribbe i Danmark. I denne artikel ser feltornitologen Andreas Bruun Kristensen, der er medlem af Sjældenhedsudvalget (SU) i DOF, nærmere på disse arters forekomst her i landet og i resten af Europa. Desuden kan du læse om nogle af de uforglemmelige øjeblikke, hvor en fuglekigger har fået en grib i kikkerten i Danmark.

Gåsegrib

Der er registreret fire gåsegribbe i Danmark. Det første fund er helt tilbage fra 1858, da en fugl blev anskudt i forsommeren ved Katholm Gods på Djursland. Dagen efter blev fuglen fundet død på en mark. Ejeren af godset, kammerherre Dinesen, fik udstoppet fødderne og hovedet af fuglen. Bestemmelsen blev bekræftet ud fra disse rester.

Vi skulle helt frem til 1985, før Danmark igen fik besøg af gåsegrib. Det drejede sig om en fugl, der sås ved Gjerrild på Djursland 22. og 23. maj. 24. maj nåede fuglen Skagen, hvor den blev set af rigtig mange. Fuglen sås igen over Skagen 25. maj, og senere samme dag sås den trækkende vestsydvest over Dronninglund i Nordjylland.

Året efter var der igen gåsegrib i Danmark. Denne gang var det Langeland, der fik fornemt besøg i begyndelsen af oktober. Det var ikke helt uventet, da samme fugl var set i Skåne 24-26. september, hvor den på sidstedagen trak ud fra Falsterbo. Fuglen blev 1. oktober genopdaget over Hennesved på Sydlangeland. Sidst på dagen var den nået

til sydspidsen af Langeland, da den sås ved Keldsnor. Fuglen overnattede i området, og 2. oktober sås fuglen af flere fuglekiggere igen ved Keldsnor. Fuglen blev genfundet ved Sønderskoven på Als 10. oktober, og den var stadig på plads på lokaliteten dagen efter.

Desuden sås en undsluppet gåsegrib ved Husby Sø nær Esbjerg og på Fanø i perioden 8-18. maj 1988. Fuglen stammede fra en fuglepark i Bayern, hvorfra den var undsluppet i april. Fuglen blev indfanget på Fanø og bragt tilbage til sit bur i Bayern.

Gåsegrib er en meget sjælden gæst i Sverige. Foruden iagttagelsen fra 1986 er der blot et fund herfra. Det drejer sig om en fugl, der blev opdaget i Finland 30. april 2000 ved Lappeenranta i den sydøstlige del af landet. Det var 7. fund for Finland. Dagen efter sås den ved Helsinki 240 kilometer mod sydvest, og sommeren igennem sås den på flere lokaliteter i det sydlige Finland. 26. august klokken 12.15 forlod den Finland, da den trak ud fra Korppoo i den sydvestlige del af landet. Samme dag klokken 15.15 trak den over Mälärhöjden nær Stockholm, Sverige. Afstanden mellem Korppoo og Mälärhöjden er 210 kilometer, hvilket giver en hastighed på 70 kilometer i timen.

Umiddelbart syd for Danmark er gåsegrib en betydelig mere regelmæssig gæst. I Holland blev der i perioden 1800 til 1979 registreret ni individer, mens hele 177 gåsegribbe sås mellem 1980 og 2008, heraf 112 i 2007 og 8 i 2008. Denne stigning er nok et resultat af fremgang i den spanske bestand. De fleste nyere fund fra Holland kommer fra maj til juli med flest fund i juni. Også i Tyskland er arten gået frem. I juni 2008 sad en gåsegrib på den tyske vadehavssø Neuwerk blot 110 kilometer fra den dansk-tyske grænse. Det kan give et fingerpeg om, hvor og hvornår den næste danske gåsegrib bliver fundet. Et sent forårsfund måske i Skagen, eller en fugl på et dødt får i det danske vadehav synes mest sandsynligt. Eller også vil vi ligesom i 1986 og 2000 opleve, at en fugl kommer fra sydøst om foråret, hvor den når Finland eller Sverige, for så i efteråret at rode rundt i Skåne. Herfra er det sandsynligt, at den vil trække ud fra Falsterbo og nå Stevns. Bestanden af gåsegrib er vokset kraftigt i Spanien, hvilket sikkert er årsagen til den øgede forekomst i Holland. Men ingen spontane gåsegribbe har nået Danmark siden 1986. Så måske vi i stedet skal sætte vores lid til en fugl fra sydøst?

Mikkel Bødker Lüders om gåsegribben i Skagen i maj 1985:

Jeg var netop vendt hjem fra lejrskole med Biologiefterskolen i Pyrenæerne/Ebro-deltaet, hvor vi blandt andet så lamme- og ådselgribbe i række-ud-afstand, men sjovt nok blev de få gåsegribbe, vi så, kun observeret langt væk.

25. maj, da alle lå og sov til middag på saftevandsbakken, lånte jeg Sune Jepsens kakkelovnsrør og panorerede mod S-SV retning. Langt ude bag masterne kunne jeg ane noget stort og tungt med kurs mod mig. Da alle sov, ventede jeg med at melde "ørn", før jeg var mere sikker. Den slog ikke meget med vingerne, og når den gjorde, var det med meget tunge slag. Den havde følge af nogle irriterende bæster. Det var en typisk stor rovfugl, som bliver mobbet af krager, tænkte jeg. Men da der var rigtig meget varmeklimmer, og datidens optiske kvalitet ikke var den, vi kender i dag, ventede jeg nok engang, før jeg tog mig mod til at melde: "jeg tror, jeg har en ørn." Som et lyn fra en klar himmel skiftede stemningen fra sydeuropæisk siesta til intensiteten fem minutter før lukketid på Børsen. Varmeflimmeret gjorde det umuligt at se reelle dragtkaraktertræk, så de første forsigtige bud beroede på jizz.

Et dansk drømmesyn af gåsegribbe i flok. Her fra Perque Nacional de Monfrague, Extremadura, Spanien, Marts 2010.

Fuglen svævede nærmest i en uendelighed, men da den endelig tog nogle dybe bløde vingetag, var der generel enighed om, at det var en kongeørn. På et tidspunkt fik fuglen nok af sit følgeskab og var lige for en stund oppe og bakse rundt, hvor den viste sine meget brede vinger og korte hale. Havørn? Forvirringen var total. Fuglen kom tættere og tættere på, men stadigt ingen sikker bestemmelse. Synet af silhuetten begravet i varmeklimmer mindede mig forbløffende meget om noget, jeg lige havde set i Pyrenæerne, og i ungdomskådhed kom jeg til at tænke højt: "hvis det ikke var fordi, det var Skagen, ville jeg sige, det var en gåsegrib." Jeg tog kikkerten væk fra øjnene, uvidende om hvor pinlig min kommentar var, før jeg så hen på Sune, som med en meget anstrengt mine fortalte mig, at det ikke var smart sagt. En ældre mand med københavnsk accent gned yderligere salt i såret og sagde et eller andet med, at "nu må han kraftedme styre sig." Jeg var parat til at løbe grædende derfra og grave mig langt ned. Jeg kan ikke huske, hvor lang tid der gik, men det føltes som en evighed, før jeg skulle høre samme københavnske stemme sige: "prøv lige at se, hvordan den hænger med hovedet, knægten har sgu ret". Med ét var jeg blevet dagens mand i skysovs.

Esben Eriksen om gåsegribben på Langeland i oktober 1986:

”Ole har lige set gåsegribben på Langeland”, råbte min mor, idet jeg smed skoletasken i entréen. Jo, min mor vidste nok, hvilke beskeder der var vigtige, og hun kunne formidle dem kort og præcist uden indledende pladder så som: ”Har du haft en god dag i skolen?”. Næste morgen skete miraklet. Mine forældre havde indset, at gåsegrib var vigtigere end skolen. Jeg skulle på twitch.

Jeg sprang ind til telefonen og ringede til Peter og derefter til Svendborg Handelsskole. ”Jeg har en meget vigtig besked til Henrik Knudsen. Han skal ringe med det samme.” Vi ankom til Dovns Klint midt på formiddagen, men der var ikke et øje at se. En hård sydøstenvind stod ind. Hvor var Torbjørn, der var blaffet i forvejen dagen før, Ole og alle de andre?

Grebet af panik løb jeg fra Dovns til Gulstav Klint for bedre at kunne se ind i baglandet. Jeg panorerede med håndkikkerten fra øst mod vest. Intet. Jeg panorerede igen. Nu fra øst mod vest. Jeg begyndte, at ryste over det hele. Et kæmpe lokum væltede op over Dovnsgården. ”GÅSEGRIB” skreg jeg i modvind til Henrik og Peter, og fægtede med arme og ben. De måtte have ”kongeoobs”. Den var 3-400 meter fra dem og i lav højde. Gribben gik ned igen. Jeg spurtede tilbage. ”Hold kæft, hvor er det vildt” pustede og stønnede jeg. Men Peter og Henrik delte ikke min begejstring. Fuglen var fløjet så lavt, at de kun havde set en halv vinge - én gang. Resten af fuglen havde været skjult af træerne. Vi løb mod Dovnsgården. Der. Den hang igen lige over gården. Fuglen var måske 200 meter væk og i trætophøjde. Så forsvandt den igen.

To biler kom fræsende. Ud væltede Torbjørn, Ole, Morten, Mogens og flere andre. De kunne berette, at nogle tyske turister mente at have set en havørn stå på en mark nord for Keldsnor. Det blev tjekket, og de havde virkelig set gåsegribben stå på jorden. Alle var glade. En enkelt birder fik kolde fødder. Han var blaffet til Langeland fra Fåborg. Nu manglede han blot at gå to kilometer. Men tvivlen nagede: ”Den er nok trukket”.

Han krydsede vejen og blaffede hjem igen. Imens fløj gåsegribben rundt over sydspidsen. ”Det kunne være smart, hvis vi havde sådan nogle walkier”, sagde en, mens vi kiggede på gribben.

Ådselgrib

Den mindste grib i Europa, ådselgribben, er truffet tre gange i Danmark. Første fund drejede sig om en yngre han, som blev skudt ved Ebbeskov nær Faxe 30. august 1918. I Danmarks Fugleliv (Heilmann og Maiche) beskrives, at fuglen kom flyvende lavt over en eng, hvorefter den satte sig i græsset og ”hoppede lidt omkring”. Så blev den skudt. Den døde grib blev udstoppet og erhvervet til en privat samling. Nu findes den på Zoologisk Museum i København.

Der skulle gå næsten 75 år, før der igen blev set ådselgrib i Danmark. 22. maj 1993 klokken 16.05 opdagede Lars Witting en yngre ådselgrib ved Hulsig mellem Frederikshavn og Skagen. Fuglen sås blot i 1-3 minutter, da den trak nordøst. Cirka fem minutter senere blev fuglen fra Flagbakken genopdaget af svenske og norske fuglekiggere, der tilsyneladende var de eneste på posten den eftermiddag. Fuglen gjorde trækforsøg over Skagen Klitplantage og sås sidste gang klokken 16.30, da den gik ned i plantagen. Rygterne nåede snart danske fuglekiggere i Skagen, som ræsede til klitplantagen, men et kraftigt tordenvejr betød, at gribben ikke gik på vingerne mere den dag.

Ådselgrib på hjemmebane. Beypazari rubbish dump, Tyrkiet, maj 2011. Foto: Silas K. K. Olofson

I 2000 har der med største sandsynlighed været ådselgrib i dansk luftrum. Men fuglen undgik at blive opdaget. 20. maj sås en trækkende ådselgrib ved Lomma i Skåne 35 kilometer øst for Rådhuspladsen. Hvad der formentlig er samme fugl genfindes på en losseplads i Hälsingland i Mellemsverige 13. og 14. juni, hvor den fotograferes. 8. og 9. juli ses gribben på Öland, og 24. juli er fuglen nået til Falsterbo. Nu bliver det for alvor interessant for danske fuglekiggere, da mange rovfugle, der trækker ud fra Falsterbo, ses på Stevns. Men fuglen returnerer, gør endnu et trækforsøg over Falsterbo 26. juli, før den vender tilbage til Öland, hvor den ses mellem 1. og 9. august. 13. august er den igen i Falsterbo, og denne dag trækker den ud. Der er folk på plads på Stevns. En stor fiskeørn-lignende rovfugl ses på stor afstand fra Mandehoved østpå ude over vandet, men fuglen trækker så langt fra land, at den ikke kan bestemmes. Gribben ses aldrig igen.

Næsten ti år senere, onsdag 28. april 2010, er Jakob Engelhard ved Selsø Sø. Fra det lille fugletårn ved sydvestenden af søen opdager han en stor sort og hvid fugl over hovedet. Er det en hvid stork? Nej, en ådselgrib. Fuglen ses klokken 12.20 til 12.26, før den trækker nordvest og er ude af syne. Flere prøver at genfinde fuglen i Nordsjælland, men fuglen er væk. Måske samme fugl genfindes i Sydnorge 2. maj. Fuglen ses frem til 10. maj og rapporteres igen i Sydnorge 18. august.

Fra Sverige er der hele syv fund. De svenske fund er alle fra perioden maj til august. Det tidligste fund er foruden 2000-fuglen fra Gotland 27. maj 1993. Det drejede sig måske om samme fugl, der få dage forinden var trukket ud fra Skagen. Seneste fund er fra 29. august 1976, hvor en gammel fugl sås over Falsterbo. I Norge er der desuden et

fund af den østlige race *ginginiaus* fra 1997. *Ginginiaus* har lys næbspids til forskel fra europæiske ådselgribbe, der har sort næbspids. Fuglen blev regnet som en sandsynlig undsluppet fangenskabsfugl. Husk at du skal se efter farven på næbspidsen, hvis du ser en ådselgrib.

Morten Bentzon Hansen om ådselgribben i Skagen i maj 1993:

Det halvdårlige vejr havde gjort, at vi var fortrukket til fodboldbanen. Kampen, der indeholdt alt fra saksespark til ophidsede røster, var i sig selv mindeværdig, men den sluttede brat, da Lars Witting ankom og sagde, at han havde set en ådselgrib.

Nogle af os anede knapt, hvad det var, men vi vidste alle, at der skulle handles hurtigt. Ulempen var, at vi ikke havde en bil. Det eneste køretøj, der var til rådighed, var Sebastian Kleins tosædede kassevogn. Løsningen var ikke lovlig, men pragmatisk. Og således blev 13 knægte i tyveårsalderen stuvet ind i kassevognen. Selv en burhøne ville have fundet forholdene kummerlige, eftersom vi stod, lå og sad ovenpå hinanden. Men målet helligede det hele. Nu skulle vi se ådselgrib.

Vi kørte blandt andet til Brennerpasset, hvor regnen var taget til, mens det var begyndt at tordne. Lasse Strandgaard spejdede fra den højeste klit, og vi andre frygtede, at han skulle tiltrække lynet. Det undgik han dog, og det samme kunne vi sige om ådselgribben. Vi måtte returnere uden resultat. Tvivlen og misundelsen begyndte at nage. Kunne det virkelig passe, at de havde set en ådselgrib? Som aftenen skred frem, kunne flere og flere bekræfte iagttagelsen. Observationen blev ringet rundt til hele riget, og selv erindrer jeg, at jeg orienterede min bror via mønttelefonen på Grenen Camping.

Den næste morgen var alle klar. Jeg var en af de første på Flagbakken klokken syv. Et utraditionelt sted at foretage morgenobsen i Skagen, men jeg skulle ikke risikere, at noget gik galt. Der gik heller ikke længe, før Flagbakken var tæt befolket, og forløsningen kom hurtigt. Klokken cirka 9.15 passerede ådselgribben Flagbakken på tæt hold og forsvandt mod Grenen, hvor Lennart Pedersen, Sebastian Klein og Rolf Christensen som de sidste kunne sende fuglen til Sverige. I samme øjeblik kunne de se Jørgen Munck Pedersen ankomme og blive den første til at komme for sent.

Lammegrib

Lammegribben – den flyvende drage – har besøgt Danmark tre gange.

12. og 14-15. juni 1999 gjorde en yngre lammegrib trækforsøg over Skagen. Fuglen havde blegede svingfjer, hvilket viste, at fuglen stammede fra et udsætningsprojekt i Alperne.

Knap fire år senere, 26. maj 2003 klokken 13.20, fik Jon Lehmsberg sig noget af en overraskelse, da han under et besøg i Vester Thorup Klitplantage opdagede en overflyvende yngre lammegrib. Jon så fuglen sidste gang klokken 13.40 – og nu gik der et par timer, hvor gribben var væk. Men klokken 16.25 blev fuglen genopdaget i Skagen, hvor den uden at tøve fortsatte ud over Skagerrak. Den havde altså tilbagelagt turen på cirka 160 kilometer fra Vester Thorup Klitplantage til Skagen på to timer og 24 minutter, hvilket giver en gennemsnitsfart på cirka 60 kilometer i timen. Denne fugl havde ingen blegede fjer og viste ingen umiddelbare tegn på at have været i fangenskab. Hvor kom fuglen fra? Spørgsmålet blev ivrigt diskuteret, og der var meget debat om, hvilken kategori på den danske liste fundet skulle placeres i. Iagttagelsen blev placeret i kategori D (arter, hvis forekomst i

Danmark drejer sig om individer, der muligvis er undslupne fangenskabsfugle eller fra udsatte – og endnu ikke selvsupplerende – bestande), da Sjældenhedsudvalget vurderede, at det ikke kunne udelukkes, at fuglen kom fra den udsatte bestand i Alperne. Hvad der efter al sandsynlighed var samme fugl, blev genopdaget på Utsira, en ø ud for Sydvestnorge, 13. juni. Samme fugl var også set i Holland, da den trak over Drenthe i den nordøstlige del af landet 25. maj.

Blot tre uger senere fik Danmark besøg af en ny lammegrib. 16. juni ved 11-tiden opdagede Thomas Vikstrøm fra det sydlige fugletårn ved Bøtø Nor på Falster en yngre lammegrib, der kom flyvende fra syd. Fuglen landede på en mark og sås i området frem til 22. juni. På sidstedagen blev fuglen fotograferet, da den sad på en brændestabel i Bøtø Plantage ved Gedser. Fuglen havde blegede svingfjer, og var derfor en anden fugl, end den, der sås tidligere på året i Jylland. Desuden var fuglen ringmærket med en lille ring. Ringen viste, at fuglen, der hed Frantz, var født i Prags Zoologiske Have 26. februar 2002. Senere i 2002 blev fuglen udsat i Østrig i forbindelse med et udsætningsprojekt i Alperne.

Et dansk drømmesyn over dem alle - en udfarvet lammegrib. Denne er fotograferet i Passo D'Eira, Livigno, Italien, februar 2007. Foto: Lars Gabrielsen.

Jon Lehmsberg om lammegribben over Vester Thorup Klitplantage i 2003:

Ved udsigt til blæst fra vest følte jeg mig ikke specielt draget af Skagen denne majdag. I stedet tilbragte jeg en fin morgen i Vejlerne, og tog over middag til Vester Thorup Klitplantage for at kigge efter noget så eksotisk som topmejse.

2-300 meter fra bilen kom jeg til en lysning, som gav fin mulighed for at få skannet himlen: En musvåge., en musvåge., en musv.. - hmm næh, der var da vist noget andet der. Meget langt væk mod øst ganske vist, men glidende imod mig - en hvepsevåge måske?

Langsomt kom fuglen nærmere, og spændingsniveauet steg markant, da jeg kunne fornemme fuglens størrelse. Et par sølvmåger krydsede den glidende rovfugl, og da de så ganske små ud til sammenligning, måtte fuglen være i den helt tunge vægtsklasse. Uden overhovedet at slå med vingerne trodsede den modvinden og kom til sidst så tæt på, at jeg kunne begynde at skelne dragt karakterer. Min spirende fornemmelse blev straks bekræftet, da den endelig begyndte at kredse – LAMMEGRIB.

Adrenalinene pumpede nu for alvor, og efter lidt tøven løb jeg tilbage til bilen efter fotoudstyret. Trods det olympiske tempo var fuglen væk, da jeg kom tilbage. Jeg spænedede derfor videre til den næste lysning med udsigt mod vest, og fik heldigvis øje på den igen. Den kredsede stadig, og blæsten skubbede den tilbage ind over stien, hvorfra jeg kunne nyde synet til fulde og sikre mig de vigtige dokumentationsfotos, inden den forsvandt. Dels for at genfinde fuglen, og dels for at finde mobildækning, løb jeg nu tilbage til bilen, og kørte ud til en bakke syd for skoven. Her fik jeg meldt observationen ud, samtidigt med at jeg forgæves scannede himlen. Heldigvis var der et par andre fuglekiggere i nærheden, så vi kunne koordinere eftersøgningen. Min egen deltagelse var dog hæmmet af de mange opkald på mobiltelefonen, som til sidst løb tør for strøm.

Trods tre timers intensiv eftersøgning i området blev fuglen desværre aldrig genfundet. Det viste sig senere, at den havde taget turen til Skagen på godt to en halv time, og uden tøven var trukket ud over havet der.

Munkegrib

Europas største rovfugl, munkegribben, er registreret to gange i Danmark.

Den første drejede sig om en undsluppet fangenskabsfugl, der sås ved Skjern i perioden 17. august til 13. september 1974.

3. april 2010 var Ib Jensen, Morten Kofoed-Hansen og jeg på Harboøre Tange, da en munkegrib pludselig tonede frem over Cheminova. Fuglen havde afblegede fjer i begge vinger og viste sig at stamme fra et udsætningsprojekt i det sydlige Frankrig. Fuglen var desuden set tidligere i foråret 2010 i Holland. Munkegribben rastede på Agger Tange frem til 5. april. Fuglen gik derefter under jorden og blev først genopdaget 15. september, da den sås ved Nørre Elkær nær Tversted. Fuglen var stadig på plads næste dag. Derefter fløj gribben til Thy, hvor den blev set i perioden 3-10. oktober.

Fra Holland er der foruden fuglen fra 2010 tre fund af fugle, hvoraf to regnes som spontane. Den første blev ”indsamlet” 12. oktober 1948; den anden sås i perioden 13. juli til 18. august 1999. Fuglen fouragerede blandt andet på et dødt får og åd mågeunger under dens ophold. En fugl i Holland i 2005 (døde i august – formentlig ramt af et tog) viste sig at stamme fra et reintroduktionsprojekt i Sydfrankrig. Fuglen var oprindeligt fra Extremadura i Spanien. I Finland sås en ung munkegrib i den sydlige del af landet i maj 2010. Fuglen viste ingen tegn på en fortid bag tremmer og var formentlig en spontan forekomst. I Europa går bestanden af munkegrib frem i Spanien, mens der formentligt er tilbagegang i de østlige bestande i Rusland. Fremgangen i Spanien samt reintroduktion i Frankrig betyder, at Danmark i fremtiden sikkert igen vil få besøg af arten.

Andreas Bruun Kristensen om munkegribben på Harboøre Tange i april 2010:

Lørdag 3. april 2010 var IBJ, MKH og ABK nået til Harboøre Tange efter at have tjekket Vestkysten fra grænsen og nordpå. Den kraftige sydøstenvind havde allerede givet pote om formiddagen med trækkende fiskeørn, rød glente og to traner. Men det skulle blive større. Meget større.

*Vi kørte på grusvejen parallelt med hovedvejen vest for lagunerne og alle undtagen chaufføren havde netop poppet en blå cola – det var trods alt ferie - da jeg klokken 12.52 fra passagersædet kiggede ud af sideruden og blev opmærksom på en masse måger på vingerne over lagunen. “Nå, nu kommer der snart en havørn,” tænkte jeg. Jeg kiggede over skulderen og skråt bagud, og med kurs mod Cheminova ser jeg med det blotte øje en sort prik, som ligner en havørn. Vi stoppede bilen og satte kikkerter på prikken. Noget passede ikke helt med havørn og MKH udbrød: “Det er GODT NOK en stor havørn.” Vi fik skoper på dyret, der i mellemtiden var nået længere nordpå, så vi så den skråt bagfra. Jeg tænkte, at det kunne være munkegribben, som cirka to uger tidligere var set i Holland. Heldigvis gav den sig til at kredse, og da hovedet blev synligt var sagen klar: **MUNKEGRIB.***

Munkegrib ved Agger Tange den 3. april 2010. Foto: Jens Kristian Kjærgaard

Vi så lige med det samme, at fuglen på venstre vinge havde en afbleget fjer og senere så vi også en afbleget fjer i højre vinge. Gribben gav sig til at kredse og landede på sletten vest for lagunen. Her sad den i cirka fem minutter omgivet af gråkrager, før den littede og fortsatte mod nord. Vi tabte den som en lille prik mellem husene i Thyborøn klokken 13.20.

Vi kørte til Thyborøn, hvor vi tjekkede havnen og missede færgen til Agger klokken 14, så vi først kunne komme over klokken 15 med ankomst på Agger Tange cirka 15.15. I mellemtiden havde JJA og JKY fedtet rundt på Agger Tange, men de kunne ikke finde gribben.

Klokken 15.20 genfandt IBJ fuglen siddende i en klit cirka 1 kilometer nord for færgelejet. John Kyed og Jens Jørgen Andersen returnerede hurtigt og så gribben, og snart var også Jens Kristian Kjærgård på plads. Gribben lettede og fløj lavt mod nord og var væk en halv time, før den igen genfandtes fra landevejen nogle hundrede meter mod nord, hvor den sad i læ for vinden ved en klit.

Fuglens oprindelse blev researchet under obsen, og det viste sig at være en hun, som i 2007 blev taget i pleje i Extremadura i Spanien. Efter rehabilitering på Mallorca blev den udsat i det sydlige Frankrig 7. december 2008.

Rüppels grib

I perioden 16-29. november 2003 rastede en Rüppels grib ved Tranum Strand. Fuglen havde en metalring om det ene ben, og det viste sig snart, at fuglen var stukket af fra en dyreholder i Kolding i september samme år. 9. januar 2004 blev fuglen genopdaget i Højen nær Skagen, og de efterfølgende dage blev den set ved Skagen losseplads og på Grenen. 13. januar opdagede Rolf Christensen gribben siddende i et træ og besluttede, at den skulle fanges. Den blev senere afhentet af sin ejer og bragt tilbage til Kolding.

Rüppels grib yngler i Afrika og er en sjælden gæst i Spanien og Portugal. Flere individer er set indtrækkende fra Afrika ved Gibraltar. En spontan forekomst i Danmark synes usandsynlig. Især i betragtning af hvor få gåsegribbe, der når vore breddegrader.

En Rüppells grib på Serengetis savanne i Østafrika. Arten har højderekorden blandt fuglene. I 1973 fløj et fly i 11.300 meters højde ind i en Rüppells grib i luftrummet over Elfenbenskysten. Foto: Søren Skov.

Rolf Christensen om Rüppells grib i Skagen, januar 2004:

Rüppells gribben for 5. dag opdaget klokken 11.04 nok i det samme træ, som den landede i klokken 16.24 i går, hvilket vil sige et 19 timers hvil. Den sad i en større gran i Reservatet vest for den midterste del af Sandormvejen set som en lille prik fra Klitbo - sommerhuset ved Ellekrattet - da jeg genopdagede Skagens 5. gribbeart.

15 minutter efter stod jeg med fuglen i hånden, idet jeg med kød hentet hos Skaga Supers slagter var gået hen til den. Jeg stillede mig i vindsiden, sådan at den kunne lugte ko-ryggen, i min hånd. I modsætning til i går, hvor den hele tiden fløj og var ret sky, begyndte den straks at hoppe skråt ned gennem træet fra læsiden om til min side, og da blev jeg sgu lidt bange. Så sad den der få meter fra min hånd og SAVLEDE. Efter 25 års birding troede jeg kun, at gribbene savlede i Lucky Luke-tegneserierne, men det gør de altså også på Grenen i januar.

Jeg gik nu bort fra den med kødet løftet i hånden for at komme til min taske, hvor der var snore til at holde den med. På 40-50 meters afstand lettede Danmarks første Rüppells grib nu og fløj lige imod mig. Jeg holdt kødet op, og den landede på min hånd. Jeg pressede den så ned i jorden. Den gjorde ikke modstand, men bare åd og

å.d. Så bandt jeg en snor på dens ring og den anden ende i et træ, så var den fanget efter fire en halv måneds flyvetur i Tyskland og Danmark.

Ian Utke kom og hentede mig, og fuglen blev sat i skammekrogen i mit cykelskur på Batterivej 7. Nyheden spredtes hurtigt, og et par timer senere stod de lokale tv-stationer TV2 Nord og 24Nordjyske i min have og filmede dyret, inden dyrepassereren fra EUC Kolding dukkede op. Fuglen var importeret fra Holland, og den var udruget der, og ikke fanget i Afrika, mente dyrepassereren. Den blev i sin tid givet fra et konkursbo i en tvivlsom minizoo i Vestsjælland til skolen i Kolding, i øvrigt sammen med endnu en Ruppels grib og fem hættegribbe.

Kalkungrib

Kalkungribben lever i Nord-, Mellem- og Sydamerika, og fund i Europa drejer sig med stor sandsynlighed om fugle, som er undsluppet fra fangenskab.

Kalkungrib fotograferet i april 2006 i Cape May, New Jersey, USA. Foto: Helge Sørensen.

Første danske fund af kalkungrib drejede sig om en fugl, som sås på trækforsøg over Skagen 1-3. juni 1997. 6. juni sås fuglen over Kallesmærsk Hede. I 2000 fik Danmark igen besøg af en kalkungrib, da en fugl sås på Agger Tange i perioden 6-7. november.

 Dato:
01. 07. 2011

 Skrevet af:
Andreas Bruun Kristensen

 Fotos af:
Helge Sørensen
Erik Christophersen
Henry Johansson
Silas K. K. Olofson
Knud Pedersen
Palle Nygaard
Lars Gabrielsen
Helge Røjle
Ib Jensen
Jens Kristian Kjærgaard
Søren Skov

 Emner:
SJÆLDNE FUGLE

 Tags:
ÅDSELGRIB, GÅSEGRIB, GRIBBE, LAMMEGRIB, MUNKEGRIB